

BÀI HỌC TỪ CÔNG TY CỔ PHẦN THỦY SẢN BÌNH AN - BIANFISHCO

PGS.TS. Nguyễn Ngọc Huyền

Đại học Kinh tế Quốc dân

Bianfishco là công ty cổ phần thành lập cách đây 5 năm. Từ sau khi thành lập cho đến cách đây vài tháng, công ty được giới truyền thông và nhiều cơ quan quản lý nhà nước đánh giá nổi cao nhưng nay lại đang lâm vào khủng hoảng. Những gì diễn ra xung quanh quá trình phát triển của Bianfishco là bài học vô cùng quý giá cho mọi đối tượng có liên quan. Bài viết phân tích hành vi ứng xử của chủ doanh nghiệp, các đối tác có liên quan, các cơ quan quản lý nhà nước và báo giới gắn với tiến trình kinh doanh của Công ty Bianfishco để rút ra các bài học cần thiết trong quá trình quản lý và quản trị công ty cũng như thiết lập các hoạt động đối tác kinh doanh, truyền thông,...

Từ khóa: Công ty cổ phần, Công ty cổ phần thủy sản Bình An

1. Công ty cổ phần Bình An – Thành tích kinh doanh đầy ấn tượng đã được công bố

1.1. Giới thiệu Công ty

Công ty cổ phần Thủy sản Bình An, được xây dựng từ năm 2005 tại lô 2.17 Khu công nghiệp Trà Nóc II, Thành phố Cần Thơ. Công ty được Sở Kế hoạch và Đầu tư Thành phố Cần Thơ cấp giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh lần đầu ngày 18.4.2007; thay đổi và cấp lại giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh lần ba vào ngày 14/10/2010. Vốn điều lệ của Công ty là 500 tỉ đồng. Chủ tịch Hội đồng quản trị kiêm tổng giám đốc Công ty là bà Phạm Thị Diệu Hiền. Ngành nghề kinh doanh của Công ty là: Nuôi trồng thủy sản nội địa, kinh doanh, xuất nhập khẩu thủy sản; Chế biến phụ phẩm thủy sản, kho bãi và lưu giữ hàng hóa; Chế biến, bảo quản thủy sản và các sản phẩm từ thủy sản; Sản xuất dầu, mỡ động, thực vật, sản xuất nước tương, thực phẩm chức năng.

Sau 1 năm xây dựng, Bianfishco chính thức đi vào hoạt động với công suất chế biến lên đến 500 tấn cá tra nguyên liệu/ngày.

Theo thông tin từ Công ty, Bianfishco xác định “lối đi riêng” cho mình theo phương châm đặt uy tín, chất lượng sản phẩm lên hàng đầu. Vì thế, trong khi đang xây dựng nhà máy chế biến cá, Bianfishco đã đầu tư hàng trăm tỷ đồng để xây dựng hai Trung tâm nuôi trồng, với tổng diện tích trên 100 ha mặt nước, hàng năm thu hoạch 18.000 tấn cá tra nguyên

liệu và đáp ứng 30% nguyên liệu cho nhà máy. Toàn bộ quy trình nuôi cá da trơn (cá tra, basa) của 2 trung tâm Bianfishco được áp dụng theo tiêu chuẩn: BAP, VIET GAP (Thực hành nuôi trồng thủy sản tốt) để đảm bảo nguồn cá nguyên liệu sạch cho Nhà máy. Bên cạnh đó, Bianfishco còn đặt ra 6 mục tiêu chất lượng trong hoạt động sản xuất kinh doanh của mình: chất lượng cho cuộc sống, chất lượng vùng nuôi, chất lượng Nhà máy, chất lượng sản phẩm, chất lượng dịch vụ và chất lượng cho người tiêu dùng. Toàn bộ quá trình nuôi trồng, chế biến và xuất khẩu của Bianfishco đều tuân thủ các tiêu chuẩn quản lý chất lượng quốc tế, như: ISO 9001/2000, HACCP, BRC, IFS, ISO/IEC 17025,...

Tháng 7/2010, Bianfishco chính thức khai trương Viện nghiên cứu Thủy sản Bình An – đây là viện nghiên cứu thủy sản đầu tiên ở Việt Nam do tư nhân thành lập. Ngay sau khi khai trương, viện đã đi vào hoạt động với chức năng chủ yếu là nghiên cứu sản xuất giống, sản xuất thức ăn đạt tiêu chuẩn, thuốc phòng và trị bệnh, vắc xin, chế phẩm sinh học, nghiên cứu công nghệ nuôi đạt hiệu quả cao,... Xây dựng tiêu chuẩn an toàn vệ sinh thực phẩm, truy xuất nguồn gốc về thủy sản, nghiên cứu xây dựng chiến lược dài hơi về phát triển thị trường, hình thành chuỗi giá trị cho các sản phẩm thủy sản,...

Với cách đi trên, có thể nói, Bianfishco là một trong số rất hiếm các doanh nghiệp Việt Nam - đặc biệt là doanh nghiệp tư nhân – có cách kinh doanh khá bài bản ngay từ khi mới thành lập.

1.2. Thành tựu ấn tượng

Thứ nhất, trong quản lý chất lượng

Chỉ với 3 năm từ khi được cấp giấy phép kinh doanh (từ 2007- 2010), Bianfishco đã vinh dự nhận được những giải thưởng quốc tế cao quý về chất lượng như: Giải thưởng “Cam kết chất lượng toàn cầu” (World Quality Commitment tại Pháp tháng 11/2007); giải thưởng “Chất lượng hoàn hảo và thành tích tiêu biểu” năm 2008 tại Berlin– Đức; Giải thưởng “Hàng đầu về chất lượng toàn cầu” (International Quality Summit Award, do tổ chức Quản lý doanh nghiệp hàng đầu trao tặng tại New York– Hoa Kỳ; Giải thưởng “Cúp Bạch Kim và Công nghệ cho chất lượng thương hiệu mạnh tại Tp.Roma – Italia; Giải thưởng “Sao Bạch Kim quốc tế về chất lượng tại Gevena – Thụy Sĩ, Giải thưởng “The Bizz–2010” dành cho doanh nhân xuất sắc trong kinh doanh trên thế giới do Tổ chức Liên bang Thế giới các DN trao tặng.

Riêng tại Việt Nam, Bianfishco được Hội đồng thương hiệu Quốc gia trao giải thưởng “Thương hiệu Quốc gia – 2010”.

Thứ hai, mở rộng qui mô và mặt hàng kinh doanh

Cách đi bài bản, quan tâm ngay từ đầu đến chất lượng sản phẩm đã hỗ trợ trực tiếp cho công ty mở rộng qui mô cũng như mặt hàng kinh doanh.

Nếu như năm 2006, nhà máy chế biến thủy sản ra đời với công suất 500 tấn cá/ngày thì năm 2007, công ty xây dựng 2 trung tâm nuôi cá tiêu chuẩn Global GAP. Sau đó, Bianfishco tiếp tục xây nhà máy chế biến phụ phẩm, nhà máy giá trị gia tăng, kho lạnh 10.000 tấn, lập Viện Nghiên cứu Thủy sản, mở công ty ở Hoa Kỳ và lập chi nhánh tại nhiều nơi trong cả nước.

Không chỉ dừng ở lĩnh vực chế biến cá, chỉ vài ba năm sau khi thành lập và đi vào hoạt động, với sự nghiên cứu của nhiều chuyên gia giỏi, Viện Nghiên cứu Thủy sản Bình An đã phát triển thành công nước uống collagen. Ngày 30.6.2010 Bianfishco khánh thành nhà máy sản xuất nước uống collagen tại Khu công nghiệp Trà Nóc 2. Theo đánh giá của công ty thì đây là nhà máy nước uống collagen đầu tiên ở Việt Nam, được đầu tư hệ thống trang thiết bị công nghệ hiện đại trên thế giới.

Thứ ba, mở rộng thị trường

Với phương châm kiên trì bám lấy mục tiêu chất lượng, đến nay sản phẩm của Bianfishco đã có mặt trên 80 quốc gia trên thế giới, trong đó đã chinh phục được các thị trường khó tính như: Hoa Kỳ, Eu,... Bianfishco là doanh nghiệp thủy sản đầu tiên

ở Việt Nam hai lần được Bộ Thương mại Hoa Kỳ và Cục Pháp chế Thương mại Hoa Kỳ chấp thuận hưởng mức thuế suất bằng 0% đến hết năm 2012.

Ngay trong sáng khai mạc Hội chợ thủy sản Việt Nam– sự kiện mở màn cho Festival thủy sản Việt Nam lần thứ I diễn ra tại Cần Thơ vào cuối tháng 4 năm 2010, Bianfishco vinh dự là doanh nghiệp có gian hàng đầu tiên được Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Tấn Dũng cùng nhiều vị lãnh đạo quan chức cấp cao, đối tác chiến lược đến thăm. Nhiều đoàn đại biểu cũng đã đến tham quan cơ ngơi của Bianfishco, tham quan chuỗi an toàn trong nuôi trồng, chế biến - từ hầm nuôi tới bàn ăn. Bianfishco được đánh giá là hình ảnh sinh động của doanh nhân Việt Nam thời kỳ đổi mới và hội nhập...¹

Năm 2010, dù hầu hết doanh nghiệp thủy sản Việt Nam vẫn còn bị ảnh hưởng bởi suy thoái kinh tế toàn cầu, thậm chí nhiều doanh nghiệp đang đối mặt với nguy cơ phá sản nhưng Bianfishco vẫn tự tin đặt ra mục tiêu kim ngạch xuất khẩu cá tra là 100 triệu USD, trong đó, thị trường Mỹ - nơi Bianfishco đang được hưởng thuế suất bằng 0% (từ 2009 – 2012) khoảng 30 triệu USD.

Thứ tư, kết quả kinh doanh

Doanh số của Bianfishco liên tục tăng từ 100 tỷ đồng năm 2007 lên 1.000 tỷ đồng vào năm 2009; Doanh thu đã tăng gấp 10 lần chỉ sau 2 năm hoạt động. Doanh thu thuần năm 2010 đạt 1.163 tỷ đồng, tăng 42% so năm 2009; mức lãi gộp năm 2010 đạt 275,5 tỷ đồng, tăng 73,8% so năm 2009. Lợi nhuận sau thuế là 89,3 tỷ đồng, đạt trên 100% kế hoạch năm. Chỉ mười tháng đầu năm 2011, doanh thu của Bianfishco đạt trên 1.318 tỉ đồng, lợi nhuận hơn 97,7 tỉ đồng, về cơ bản đạt yêu cầu đề ra².

Cũng chính vì thế, Bianfishco nằm trong top 5 doanh nghiệp xuất khẩu cá tra hàng đầu Việt Nam, vinh dự đón nhận Huân chương Lao động hạng ba.

Thứ năm, quan hệ với nông dân

Theo chủ trương gắn chặt hoạt động chế biến cá của Công ty với hoạt động nuôi thủy sản của bà con nông dân nên ngay từ đầu Công ty đã chú ý đến thiết lập mối quan hệ gắn kết với bà con nông dân.

Khi thị trường có dấu hiệu chững lại, nông dân nuôi cá gặp khó khăn, Bà Phạm Thị Diệu Hiền cho biết để tránh những thiệt thòi cho người nuôi cá, Bianfishco đã áp dụng chính sách bù đắp bằng cách hỗ trợ lãi suất theo đúng quy định của ngân hàng. Cụ thể, những số tiền mà Bianfishco trả chậm cho người nuôi cá thì Công ty sẽ chịu phần lãi suất cho người nuôi. Rất nhiều hộ nuôi cá tra ở Đồng bằng

Sông Cửu Long đồng tình với cách làm này của Bianfishco.

Bà Sáu Diệu, người có thâm niên 19 năm nuôi cá tra ở cù lao Tân Lộc (Thốt Nốt, Cần Thơ), nhận xét: “Đã có nhiều năm làm trong nghề này nên hầu như doanh nghiệp thủy sản nào bà cũng đều bán cá; trong đó Bianfishco là một doanh nghiệp làm ăn đàng hoàng, uy tín và luôn hỗ trợ tích cực cho người nuôi. Đối với từng thời điểm nếu công ty gặp khó về nguồn vốn thì công ty đều trả lãi tiền mua cá trả chậm cho người nuôi, giống như gửi tiền vào ngân hàng nên người nuôi không hề bị thiệt”³.

Thứ sáu, giải quyết các vấn đề xã hội

Khi tình hình kinh doanh sáng sủa, Bianfishco đã giải quyết công ăn việc làm cho hơn 5.000 cán bộ, công nhân.

Ngày khai trương Nhà máy nước uống collagen Bianfishco tặng 100 suất học bổng cho học sinh và sinh viên nghèo hiếu học ở Cần Thơ; tặng 2 tỷ đồng giúp công nhân công ty cải thiện nhà ở. Trung tâm sách và kỹ lục Việt Nam cũng xác lập kỷ lục đối với nhà máy nước uống collagen đầu tiên ở Việt Nam⁴.

Chiều 29/6/2010, Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam cùng với Bianfishco tổ chức lễ ra mắt mô hình thí điểm thành lập Hội Liên hiệp phụ nữ trong doanh nghiệp tư nhân tại Bianfishco.

Thứ bảy, tiếng tăm của bà chủ Bianfishco

Bà Phạm Thị Diệu Hiền - Chủ tịch Hội đồng quản trị kiêm tổng giám đốc Công ty được báo chí ca ngợi như “Người đàn bà thờ cá”. Khi nghe tin bà Hiền đang “bận bịu” với một Hội chợ thương mại tại Việt Nam, nhiều doanh nhân nước ngoài lễ ra gặp “thuyền trưởng” Bianfishco tại Hội chợ thủy sản quốc tế thường niên tại Brussels (Bi) được khai mạc vào ngày 28/4/2010 nhưng họ đã tìm đến Cần Thơ-Việt Nam với hy vọng sẽ có cơ hội giao thương hợp tác tốt với người từng được báo chí gọi là “người đàn bà thờ cá”. Thậm chí, “đích thân Thị trưởng thành phố - bà Nancy Krasne đã trực tiếp ký và trao tặng bằng vàng cho Bianfishco. Không chỉ có vậy, bà thị trưởng Beverly Hills còn dự tính sẽ sang thăm Việt Nam, về Cần Thơ, tham quan “cơ ngơi” của “Người đàn bà thờ cá” trong một ngày gần nhất”. Thứ trưởng Bộ NN&PTNT Lương Lê Phương “phát hiện” ra nguyên nhân thành công của Bianfishco là do 3 chữ T hội tụ trong “thuyền trưởng” Phạm Thị Diệu Hiền. Đó là Tâm-Tâm-Tài. Nữ doanh nhân Phạm Thị Diệu Hiền vinh dự nhận giải thưởng “Nữ Doanh nhân Việt Nam tiêu biểu – Cúp Bông hồng Vàng” lần thứ 6⁵.

Rõ ràng với những thành tựu trong thời gian rất ngắn Bianfishco xứng đáng được coi là công ty cổ phần điển hình, là gương sáng mà nhiều doanh nghiệp trong và ngoài nước phải mơ ước. Đúng như Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Lương Lê Phương đánh giá: “Bianfishco là một doanh nghiệp trẻ nhưng thể hiện sự nổi trội trên nhiều mặt. Có 3 điều đáng ghi nhận là: Hệ thống quản lý của công ty rất chuyên nghiệp, sản phẩm đạt chất lượng cao; Bianfishco là doanh nghiệp thủy sản đầu tiên bán sản phẩm ra thế giới bằng thương hiệu Việt, từ đó nâng cao giá trị cá tra; Công ty có tấm lòng rất tốt với công nhân, người nghèo, thường xuyên hỗ trợ người nuôi cá...”⁶.

2. Công ty cổ phần Bình An – Những vấn đề gây bức xúc và quá trình xử lý

2.1. Những vấn đề gây bức xúc từ phía Bianfishco

Nếu đến đầu năm 2012 Bianfishco vẫn được nhiều phương tiện thông tin đại chúng, nhiều nhà quản lý ca ngợi hết lời thì ngay sau tết nguyên đán 2012 bắt đầu xuất hiện các thông tin ngược lại. Đọc những thông tin từ tháng 3/2012 đến nay chúng ta lại thấy một Bianfishco hoàn toàn đối lập với hình ảnh trước đó.

Đó chẳng hạn như đến đầu tháng 3/2012, lương tháng 2.2012 của công nhân vẫn chưa được thanh toán và khoảng 1.800 công nhân nghỉ làm từ ngày 5- 12/3.

Khi gia đình bà Diệu Hiền tổ chức đám cưới cho con trai với dàn siêu xe diễu hành từ Sài Gòn đến Cần Thơ thì bên ngoài dinh thự gia đình bà Diệu Hiền nhiều nông dân căng băng rôn đòi bà Diệu Hiền trả nợ. Cũng từ đây, câu chuyện nợ hàng nghìn tỷ tại Bianfishco trở nên âm ỉ. Hai nông dân đã kiện Bianfishco ra tòa để đòi trả 16 tỷ đồng tiền mua nguyên liệu cá tra.

Chiều ngày 13/3/2012, Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Tấn Dũng đã phát công văn hỏa tốc tới UBND thành phố Cần Thơ yêu cầu kiểm tra lại thông tin vụ “Nữ đại gia” xuất cảnh để lại món nợ lớn, nếu đúng phải có biện pháp xử lý và báo cáo lại kết quả điều tra trước ngày 25/3/2012 này.

Ngày 16.3.2012, Tòa án nhân dân quận Ô Môn đã đưa vụ nông dân kiện Bianfishco chiếm dụng tiền mua cá ra xét xử. UBND thành phố Cần Thơ đã lập tổ kiểm tra tình hình nợ tại Bianfishco⁷.

Theo những thông tin đăng tải trước đó, bà Phạm Thị Diệu Hiền đã ra nước ngoài để chữa bệnh, trong khi công ty đang nợ hàng trăm tỷ đồng tiền mua cá

của nông dân khu vực đồng bằng sông Cửu Long, đến nay không trả được. Tổng số nợ của Bianfishco đến thời điểm hiện nay lên tới trên cả ngàn tỷ đồng (chỉ riêng nợ của trên 40 hộ nông dân đã lên tới trên 300 tỷ đồng). Và đáng lo ngại là mỗi ngày Công ty này phải trả lãi gần 1 tỷ đồng trong suốt 3 năm qua. Hiện có 16 hộ nông dân nuôi cá tra tại các tỉnh khu vực ĐBSCL tiếp tục có đơn kêu cứu khẩn cấp đến các cấp lãnh đạo nhờ can thiệp về việc Bianfishco còn nợ hàng trăm tỷ đồng tiền mua cá gần một năm nay.

Công ty này cũng đã bị 3 cá nhân, đơn vị khởi kiện tại Tòa án nhân dân quận Ô Môn (Cần Thơ) cáo buộc chiếm dụng vốn khoảng 18 tỷ đồng. Ông Nguyễn Thanh Sơn - Chủ tịch UBND TP Cần Thơ - cho biết đã thành lập đoàn công tác kiểm tra tình hình nợ nần tại Bianfishco. Hiện đoàn công tác mới báo cáo Bianfishco nợ nông dân trên 260 tỷ đồng, nợ bảo hiểm xã hội 3 tỷ đồng, các khoản nợ khác chưa có con số thống kê chính thức.

2.2. Quá trình xử lý những vấn đề phát sinh

Thứ nhất, xử lý vấn đề pháp lý về nhân lực

Trước đây quyền chủ tịch Hội đồng quản trị kiêm tổng giám đốc Công ty thuộc bà Diệu Hiền. Khi bà Diệu Hiền đi chữa bệnh và không thể về nước được, theo yêu cầu của cơ quan chức năng ở Thành phố Cần Thơ, bà Hiền đã làm giấy ủy quyền hợp lệ gửi về từ Mỹ giao cho ông Trần Văn Trí thực hiện quyền phát biểu, biểu quyết tất cả những vấn đề tại các cuộc họp với số cổ phần tại Bianfishco mà vợ ông đang sở hữu (50%) theo quy định của pháp luật. Ông Trần Văn Trí cũng được xử lý các vấn đề liên quan đến việc điều hành Bianfishco cũng như được ủy quyền các hợp đồng vay vốn, giấy nhận nợ, séc rút tiền mặt, ủy nhiệm chi và tất cả các chứng từ có liên quan tại ngân hàng.

Thứ hai, xử lý nợ của Công ty

Sau khi được ủy quyền làm Tổng giám đốc Công ty, ông Trần Văn Trí đã báo cáo về phương án trả nợ với UBND Thành phố Cần Thơ. Theo đó, Công ty sẽ ưu tiên trả nợ cho 41 hộ nông dân bán cá với số tiền 245 tỷ đồng. Trong số đó có: 12 hộ, mỗi hộ dưới 1 tỷ đồng; 15 hộ, mỗi hộ từ 1 đến 5 tỷ đồng; 14 hộ, mỗi hộ trên 5 tỷ đồng.

Phương án được đưa ra là bán các khu đất của Công ty tại tỉnh Sóc Trăng, TP. Cần Thơ và TP. HCM với tổng giá trị dự kiến là 700 tỷ đồng. Bên cạnh đó, Bianfishco cũng đề nghị các ngân hàng giãn nợ và miễn lãi phạt từ ngày 1/1/2012 đến 31/12/2014. Dự kiến, trong năm 2012, từ tiền bán

tài sản, Bianfishco sẽ trả hết nợ cho 3 ngân hàng.

Với sự nỗ lực bán đi một số tài cá nhân như: biệt thự, đất đai... đến chiều 13.4.2012 tân Tổng giám đốc Công ty Cổ phần Thủy sản Bình An - Trần Văn Trí đã trực tiếp phát lương tháng 3 cho công nhân và trả nợ cho 21 hộ bán cá với tổng số tiền gần 23 tỷ đồng. Như đã hứa Bianfishco đã trả 70% mức lương tối thiểu trong tháng 3 cho 2400 công nhân với tổng số tiền hơn 2,3 tỷ đồng. Theo ông Trí, hiện Công ty chỉ còn nợ 11 hộ nông dân bán cá, trong đó có 3 hộ “đại gia” với số tiền 120 tỷ đồng.

Tiếp đó, Bianfishco đã báo cáo UBND thành phố Cần Thơ về tình hình trả nợ đến hết ngày 20/4: Công ty đã trả tiền cá cho gần 40 nông dân, một số doanh nghiệp với số tiền trên 47,5 tỷ đồng và nợ vay ngân hàng giảm 300 tỷ đồng. Bianfishco cũng đã trả lương tháng 3 của công nhân chờ việc với 2,3 tỷ đồng.

Thứ ba, hướng tiếp tục xử lý các vấn đề phát sinh và phát triển của Công ty

Công ty có kế hoạch tiến hành mời các cổ đông chiến lược họp để giải quyết vấn đề nợ nần của Bianfishco và bàn kế hoạch tiến hành đại hội cổ đông⁸. Đồng thời, Bianfishco có kế hoạch đến cuối tháng 4 nhà máy nước uống collagen sẽ đi vào hoạt động. Viện Thủy sản Bình An cũng vừa đi vào hoạt động và được Bộ Khoa học Công nghệ tài trợ ba đề tài nghiên cứu về cá tra cấp quốc gia với số tiền 23 tỷ đồng⁹.

Dự kiến trong năm 2012, Bianfishco chuyển hướng gia công cá hồi, sapa, harasu, hokki file cho thị trường Nhật Bản, EU, xuất khẩu ủy thác cá tra file sang Mỹ. Công ty thủy sản Hùng Vương đã đồng ý cung cấp nguyên liệu cho Bianfishco gia công, xuất sang Mỹ với thương hiệu Bianfishco để hưởng thuế suất 0,03 USD/kg đến năm 2016¹⁰.

3. Công ty cổ phần Bình An – những bài học cho nhiều phía

Theo các phân tích tiến trình xử lý các vấn đề tồn đọng ở trên, có thể nói, đến nay các sóng gió đổ xuống Bianfishco đã tạm ngưng. Dù tiến trình xử lý nợ cũng như những vấn đề còn tồn đọng cũng như định hướng đi tiếp theo của Bianfishco sẽ diễn ra trong tương lai như thế nào thì đến nay đã tương đối đủ các thông tin để đánh giá, rút ra các bài học rất cần thiết cho rất nhiều đối tượng có liên quan đến hoạt động kinh doanh của một doanh nghiệp mà ở đây là một công ty cổ phần.

3.1. Bài học cho Công ty

Trong nền kinh tế thị trường, doanh nhân khởi sự,

phát triển kinh doanh và làm giàu là hành vi đáng trân trọng.

Bianfishco ra đời mới được vài năm mà đã gây dựng cơ nghiệp gồm hệ thống sản xuất, chế biến, xuất khẩu thủy sản được trang bị công nghệ, thiết bị khá hiện đại và phát triển sản xuất kinh doanh đi liền với nuôi trồng thủy sản cũng như mở rộng thị trường khá bài bản.

Thứ nhất, quyết định kinh doanh và mở rộng kinh doanh

Nếu chỉ đánh giá ở góc độ phát triển về mặt hình thức thì những nhà quản trị ở Bianfishco đã có con mắt nhìn về lợi ích và hướng đi cho công ty khá dài hạn. Tuy nhiên, mọi sự đầu tư phát triển là đúng và chỉ có thể đúng nếu nhà đầu tư có đủ năng lực: năng lực quản trị đối tượng sau khi mở rộng và đặc biệt là năng lực tài chính cho sự phát triển tiếp theo. Nguyên lý này đã bị Bianfishco cũng như nhiều nhà quản trị doanh nghiệp nước ta bỏ qua. Chính đây là nguyên nhân dẫn đến thực trạng khi tính toán đầu tư thì tốt đẹp nhưng khi triển khai thì bị mắc chỗ này hay chỗ khác và vì thế, thường bị thất bại. Điều này không mới đối với các nguyên lý hay kỹ năng quản trị mà loài người đã tích lũy được song lại còn rất “mơ hồ” với nhiều doanh nhân Việt Nam. Nhiều Nhà quản trị quyết định mở rộng qui mô kinh doanh nhưng chưa bao giờ “lường trước” xem mình có năng lực làm chủ khi mở rộng không. Doanh nghiệp càng “phát” nhanh bao nhiêu, doanh nhân càng chủ quan và cứ nghĩ mình có tài và chắc chắn làm được bấy nhiêu.

Thứ hai, sử dụng lợi nhuận và chi tiêu

Một trong những nguyên lý phát triển bền vững là lấy một phần lợi nhuận đầu tư ngược trở lại kinh doanh. Trong giai đoạn mới phát triển, qui luật tâm lý thông thường là người chủ doanh nghiệp thường ăn tiêu vừa phải; càng tiết kiệm để tích lũy được càng nhiều, càng tốt. Tuy nhiên, nhiều doanh nhân Việt Nam lại có suy nghĩ khác. Nhiều doanh nhân nước ta khi nghèo thì tằn tiện, sống khá đạm bạc nhưng khi kiếm được ít tiền là thay đổi ngay cách sống. Những người này chưa giàu đã tiêu xài như người giàu, giàu ít đã tiêu xài như người giàu nhiều. Có lẽ đây là thói quen xấu của nhiều người Việt: thói quen sống phô trương. Với thói quen đó, không ít doanh nhân thậm chí còn vay tiền để tậu xe hạng sang. Họ cho rằng phải đi xe hạng sang, phải dùng hàng sang,... phải tỏ ra mình giàu có thì mình mới “oai”, mới “có giá” khi đi giao dịch, quan hệ.

Chúng ta hãy quay lại quan điểm muôn đời: nếu

giàu mà không biết sang thì là người trọc phú. Không ít doanh nhân Việt Nam đã rơi vào tình trạng này: sống xa hoa, thừa thãi, lãng phí; làm được một thì tiêu hai, ba,... Đây chính là biểu hiện của văn hóa “thấp”.

3.2. Bài học trong lĩnh vực thông tin đại chúng

Thông tin tuyên truyền là công cụ quan trọng hướng nhận thức xã hội. Cũng chính vì tầm quan trọng của công cụ này mà nhiều chục năm qua giới báo chí luôn có vị trí đứng khá chắc chắn và khá cao trong xã hội.

Những năm qua, bên cạnh nhiều tác giả với nhiều bài viết phản ánh đúng mực thực trạng đời sống xã hội đã góp phần không nhỏ cho sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội đất nước. Tuy nhiên, cũng trong thời gian qua đã có không ít bài viết không đúng mực, nhiều bài viết nhìn qua hiện tượng thì có thể không sai hoặc ít sai song lại phân tích dưới nhãn quan cá nhân không chuẩn mực của người viết nên không khỏi làm cho người đọc có cái nhìn không chuẩn về sự vật, hiện tượng.

Sự việc xảy ra ở Bianfishco cũng vậy: vừa hết lời khen ngợi chưa ráo mực thì đã lại phê đến mức đổ đi không hết. Một tờ báo lớn mời một luật sư trả lời bạn đọc nên “xẻ thịt” Bình An như thế nào. Một tờ báo khác lại tố Bình An đang tẩu tán tài sản mà phóng viên ghi nhận là có tivi, tủ lạnh (thật hải hươc bởi tivi, tủ lạnh so với đại gia quá tầm thường). Những gì báo chí đăng tải đang gây bất lợi lớn trước là cho Bình An, sau là các bên liên quan: Ngân hàng không cho vay tiếp, chủ nợ gây áp lực kiện cáo, tụ tập căng biểu ngữ, các doanh nghiệp khác e ngại, cơ quan bảo hiểm xã hội đòi phát đơn kiện doanh nghiệp nợ tiền...¹¹

Thiết nghĩ, để đảm đương chức năng định hướng xã hội, trước hết các thông tin phải đảm bảo tính chính xác. Tuy nhiên, rất nhiều thông tin báo chí của chúng ta lại rơi vào tình trạng cùng một hiện tượng nhưng báo này thì viết thế này; còn báo kia lại khác; người trong cuộc lại nói khác nữa. Hiện tượng này chứng tỏ chúng ta đang dung thứ thông tin không chính xác bởi nếu chỉ chấp nhận tính chính xác thì không thể xảy ra hiện tượng mỗi người nói một phách (chắc chắn sẽ chỉ có nhiều nhất là một người nói đúng) cho cùng một hiện tượng mà không thấy ai bị kỷ luật!

Vậy, vấn đề luật báo chí đảm bảo cho nhà báo có quyền và chỉ được quyền nói chính xác, có chế tài xử phạt thích đáng để đảm bảo rằng ai cũng có quyền thông tin nhưng phải là thông tin chính xác!

3.3. Bài học đối với các cơ quan công quyền

Có thể nói doanh nghiệp là một bộ phận cấu thành của mọi nền kinh tế quốc dân; doanh nghiệp cường thì nền kinh tế của đất nước thịnh và ngược lại. Người dân cũng là một bộ phận cấu thành của nền kinh tế; dân giàu, nước mạnh.

Theo luật định, các cơ quan công quyền là các cơ quan quản lý nhà nước về kinh tế. Trách nhiệm của các cơ quan này là phục vụ nhân dân, giải quyết các vướng mắc để kinh doanh có thể phát triển. Một đất nước bao giờ cũng cần doanh nghiệp mạnh, dân giàu để nước thịnh. Muốn vậy, không thể làm việc theo kiểu khi vui thì vỗ tay vào,... mà thể hiện rõ nhất ở trách nhiệm cơ quan công quyền là soạn thảo và ban hành luật pháp sao cho mọi người dân, mọi doanh nghiệp đều bình đẳng. Bất cứ hành vi nào có thể dẫn đến gây hại cho người khác đều phải được tính đến và đưa vào luật định. Nếu làm được như thế, người nông dân không phải lo sợ khi ký hợp đồng bán cá,... mà nếu doanh nghiệp không có khả năng chi trả thì mình mất tiền.

Ban hành luật pháp rõ ràng, chính xác, có chế tài xử phạt đối với mọi vấn đề phát sinh trong đời sống kinh tế - xã hội là trách nhiệm đầu tiên của cơ quan quốc hội. Phải xét phát sinh ở tất cả các bên có liên quan: cơ quan hành pháp và các đối tượng có liên quan. Điều này đòi hỏi các đại biểu quốc hội không chỉ là người có tâm mà còn cần họ là người có "tâm", có trình độ tinh thông về luật pháp.

Thực thi pháp luật đúng là trách nhiệm của các cơ quan quản lý nhà nước. Nếu khi nào, luật còn chưa có chế tài xử phạt khi cán bộ công quyền làm sai;

nếu khi nào còn hành xử theo kiểu kêu gọi cán bộ công quyền "nếu làm sai thì phải xin lỗi dân" thì chắc các hoạt động kinh doanh, còn gặp nhiều vướng mắc.

Trong điều kiện hiện nay có thể phải nghĩ đến hai tổ chức có liên quan:

- Hiệp hội phải làm đúng chức năng muôn đời của mình là bảo vệ lợi ích của các thành viên của mình; trong đó đặc biệt là lợi ích của nông dân trong quan hệ hợp đồng kinh tế.

- Cơ quan tư vấn kinh tế- xã hội miễn phí cho người dân nghèo và có chế tài đảm bảo họ hoạt động thực sự vì mục đích đảm bảo cho nông dân không bị thiệt thòi khi thực hiện các hành vi có liên quan đến pháp lý.

3.4. Bài học cho các bên có liên quan

Người nông dân hầu như không am hiểu luật pháp, chưa có thói quen nghiên cứu các qui định pháp luật nên thường ký hợp đồng mà "phần thiệt thòi thuộc về mình". Đã đến lúc người dân cũng cần am hiểu những kiến thức tối thiểu cần thiết và phải biết sử dụng hiệp hội như là tổ chức có nghĩa vụ và trách nhiệm bảo vệ lợi ích chính đáng của mình.

Lành mạnh hóa các hoạt động của ngân hàng; đảm bảo hoạt động ngân hàng đúng luật, đảm bảo chất lượng; sử dụng nhân viên có trình độ để đảm bảo rằng các hoạt động vừa đúng luật, vừa đem lại lợi ích chính đáng cho cả khách hàng và ngân hàng. □

1. Thái Bình: Hiện tượng BIANFISHCO, Báo An Ninh Thế Giới thứ Bảy, 01/05/2010, 10:27.
2. Báo Người lao động ngày 4.11.2011.
3. Nguyễn Tám: Xuất khẩu cá tra tăng mạnh, Báo Người Lao Động 04/12/2011.
4. Tấn Hưng: Nhà máy nước uống collagen đầu tư công nghệ hiện đại, Báo Đất Việt 04/07/2011.
5. Nữ doanh nhân Phạm Thị Diệu Hiền tiếp tục nhận Cúp "Bông hồng Vàng", Trang Web của Bianfishco.
6. Tấn Hưng: Nhà máy nước uống collagen đầu tư công nghệ hiện đại, Báo Đất Việt 04/07/2011.
7. Vân Anh: Lập tổ kiểm tra nợ Bianfishco, Dân trí Online Thứ Sáu, 09/03/2012 - 09:28 (SGTT).
8. Phạm Tâm: Bianfishco bán biệt thự, đất đai trả tiền cá và lương công nhân, Dân trí Online Thứ Sáu, 13/04/2012.
9. Thiên Phước: Bianfishco trả nợ gần 350 tỷ đồng, VnExpress.net Thứ bảy, 21/4/2012, 18:28 GMT+7.
10. Thiên Phước: Đối tác giúp trả nợ muốn Bianfishco bán biệt thự, Rolls Royce, VnExpress Online Chủ nhật, 15/4/2012.
11. PGS.TS Nguyễn Minh Hòa: DN hoạn nạn - Rất cần thiện chí, sự chân thành, Sài gòn đầu tư Online 15/03/2012.

Tài liệu tham khảo:

GS.TS. Nguyễn Thành Độ và PGS.TS. Nguyễn Ngọc Huyền: Quản trị kinh doanh, Nxb Đại học Kinh tế quốc dân 2011.